

Borba protiv govora mržnje

Preporuka opšte politike ECRI br. 15: ključne teme

” Govor mržnje predstavlja ozbiljnu opasnost za koheziju demokratskog društva, zaštitu ljudskih prava i vladavinu prava.

Delovanje protiv korišćenja govora mržnje trebalo bi da bude usmereno na zaštitu pojedinaca i grupa, a ne određenih uverenja, ideologija ili veroispovesti.

Ograničenje vezano za govor mržnje ne sme se zloupotrebljavati da bi se učukale manjine i suzbila kritika zvanične politike, politička opozicija ili verska uverenja.

KLJUČNA PORUKA

- Efikasno delovanje protiv korišćenja govora mržnje zahteva
 - ▶ priznavanje temeljnog značaja slobode izražavanja, tolerancije i poštovanja jednakog dostojanstva;
 - ▶ prepoznavanje uslova koji pogoduju korišćenju govora mržnje i preduzimanje odgovarajućih mera za njihovo uklanjanje;
 - ▶ uključivanje i posvećenost širokog spektra javnih kao i privatnih, odnosno nevladinih subjekata.

IZABRANE PREPORUKE

1. Podići javnu svest o značaju poštovanja pluralizma i opasnosti koja potiče od govora mržnje, ali takođe ukazati na neistinost osnova na kojima se on temelji i na njegovu neprihvatljivost, i to:

- ▶ borbom protiv dezinformacija, negativnih stereotipa i stigmatizacije;
- ▶ razvijanjem posebnih obrazovnih programa za decu, mlade, javne službenike i širu javnost;
- ▶ podrškom nevladinim organizacijama, telima za zaštitu ravnopravnosti i nacionalnim institucijama za ljudska prava koje rade na suzbijanju govora mržnje;
- ▶ podsticanjem javnih ličnosti da bez odlaganja reaguju na govor mržnje putem njegove osude, uz nastojanje da se dodatno podrže vrednosti koje on ugrožava.

2. Obezbediti podršku onima koji su napadnuti govorom mržnje, kako pojedinačno tako i kolektivno, i to:

- ▶ nastojanjem da im se pomogne putem savetovanja i usmeravanja kako bi se izborili sa pretrpljenom traumom i osećanjem stida;
- ▶ obezbeđivanjem da oni budu svesni svojih prava na zaštitu i da budu u mogućnosti da ih ostvaruju;
- ▶ podsticanjem i olakšavanjem prijavljivanja korišćenja govora mržnje od strane onih koji su njime napadnuti kao i drugih koji imaju saznanja o tome;
- ▶ sankcionisanjem rđavog postupanja, odnosno uznemiravanja svakog lica koje se žali zbog govora mržnje ili prijavljuje njegovo korišćenje.

3. Obezbediti podršku za donošenje internih propisa od strane javnih i privatnih ustanova (uključujući izabrana tela, političke partije, obrazovne institucije i kulturne i sportske organizacije), kao sredstva za borbu protiv korišćenja govora mržnje, i to:

- ▶ podsticanjem usvajanja kodeksa ponašanja kojim se predviđa suspenzija i druge sankcije za kršenje njihovih odredbi i obezbeđivanjem njihovog delotvornog sprovođenja;
- ▶ podsticanjem političkih partija da potpišu «Povelju o evropskim političkim partijama za nerasističko društvo»;
- ▶ promovisanjem praćenja korišćenja dezinformacija, negativnih stereotipa i stigmatizacije.

ČINJENICE I NALAZI

„Nalazi ECRI-ovog praćenja stanja u pojedinačnim zemljama... uključuju eksplicitno objavljivanje u pojedinim medijima jasno rasističkog sadržaja, hvaljenje nacizma i poricanje holokausta, upotrebu uvredljivog jezika i stereotipa u vezi sa određenim manjinama i omalovažavajuće komentarisanje njihovih pripadnika na ulici, u školama i prodavnicama, kao i konkretne pozive na upotrebu nasilja prema njima i određene akcije protiv upotrebe manjinskih jezika ... korišćenje govora mržnje nije ograničena na one koji su ekstremisti i nalaze se izvan glavnih društvenih tokova. Tako se pokazuje da korišćenje grubog tona u mnogim parlamentima, kao i od strane državnih zvaničnika doprinosi javnom govoru koji je sve uvredljiviji i netolerantniji... Pored toga, primećena su i nastojanja javnih ličnosti da opravdaju postojanje predrasuda i netrpeljivosti u vezi sa određenim grupama, što samo produžava i povećava neprijateljstvo prema njima. Nije u svakom slučaju korišćen govor mržnje tako eksplicitan, te se pojedine publikacije oslanjaju na 'šifrovani' jezik kako bi se širile predrasude i mržnja“ (Eksplanatorni memorandum uz Preporuke opšte politike ECRI br. 15).

„Internet je postao važno sredstvo za promovisanje rasizma i netolerancije. Govor mržnje putem društvenih medija brzo se širi i ima potencijal da dopre do brojnije publike nego što su to ekstremistički štampani mediji mogli ranije“ (Godišnji izveštaj ECRI za 2014. godinu).

4. Utvrditi građanskopravnu i upravnu odgovornost za korišćenje govora mržnje, uz poštovanje prava na slobodu izražavanja i mišljenja, i to:

- ▶ utvrđivanjem posebne odgovornosti autora govora mržnje, pružalaca internet usluga, veb foruma i hostinga, internet posrednika, platformi društvenih medija, moderatora blogova i drugih koji imaju slične uloge;
- ▶ obezbeđivanjem mogućnosti korišćenja zahteva, na osnovu naloga ili odobrenja suda, za brisanje govora mržnje iz materijala dostupnih na internetu, blokiranje veb-sajtova koji koriste govor mržnje, sprečavanje širenja govora mržnje i prinudno otkrivanje identiteta onih koji ga koriste;
- ▶ obezbeđivanjem osnova onima koji su napadnuti govorom mržnje, telima za zaštitu ravnopravnosti, nacionalnim institucijama za ljudska prava i zainteresovanim nevladinim organizacijama da koriste ta ovlašćenja.

ECRI – KORISNI LINKOVI

Preporuka opšte politike ECRI br. 15 "Borba protiv govora mržnje"

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-15-2016-015-ENG>

Preporuka opšte politike ECRI br. 7 "Domaći zakoni za borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije"

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-07rev-2003-008-ENG>

Preporuka opšte politike ECRI br. 6 "Borba protiv širenja rasističkih, ksenofobičnih i antisemitskih materijala putem interneta"

<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-06-2001-001-ENG>

Dodatni protokol uz Konvenciju Saveta Evrope o kibernetičkom kriminalu

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

Kodeks ponašanja Evropske komisije o borbi protiv ilegalnog govora mržnje na internetu

http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf